

โครงการดูแลสุขภาพจากภัยฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)

หลักการเหตุผล

จากสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) ที่แพร่กระจายครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทย และภูมิภาคข้างเคียง โดยส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ มากกว่า 2 สัปดาห์แล้ว และคาดว่าสถานการณ์จะยังไม่บรรเทาลง (จากรายงานสถานการณ์ และคุณภาพอากาศประเทศไทย ของกรมควบคุมมลพิษ

ผลระยะสั้น

ฝุ่น PM 2.5 มีขนาดเล็กและมีปริมาณมากที่สามารถทะลุผ่านจมูก แทรกซึมสู่ระบบทางเดินหายใจ ทะลุผนังปอดและเข้ากระแสเลือดได้อย่างง่ายดาย ผลกระทบที่รับฝุ่นเข้าไปอาจเกิดขึ้นกับร่างกาย (ภายใน 1 - 2 วัน) ซึ่งส่วนมากจะเกิดกับระบบทางเดินหายใจ โดยมีอาการ ไอ เจ็บคอ หายใจแล้วมีเสียงพืดพาด เลือดกำเดาไหล มีเสมหะ ซึ่งหากเลือดไหลลงคอก็จะทำให้เสมหะมีเลือดเจือปน ฝุ่นเข้าตาทำให้เกิดโรคเยื่อตาอักเสบ ทำให้เกิดอาการ เช่น ตาแดง แสบตา คันตา หรือระคายเคือง หากเกิดอาการเหล่านี้สามารถบรรเทาอาการด้วยวิธีประคบเย็นหรือใช้น้ำตาเทียม บางกรณีอาจไม่จำเป็นต้องรับการรักษโดยแพทย์ เพราะหายได้เองภายใน 2-3 สัปดาห์ นอกเหนือจะทำให้เกิดปัญหาต่อระบบทางเดินหายใจ ยังมีผลกระทบต่อผิวหนังของเราอีกด้วย กรมการแพทย์ โดยสถาบันโรคผิวหนังเปิดเผยว่า อนุภาคของฝุ่นละอองที่อยู่ในอากาศมีขนาดเล็กเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 2.5 ไมครอน สามารถผ่านเข้าสู่เซลล์ผิวหนังได้ ข้อมูลจากงานวิจัยพบว่า ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 สามารถจับตัวกับสารเคมีและโลหะต่าง ๆ และนำพาเข้าสู่ผิวหนัง มีผลทำร้ายเซลล์ผิวหนังโดยตรง และทำให้การทำงานของเซลล์ผิวหนังผิดปกติไป

สะสมจนอาจเกิดโรคในระยะยาว

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) กำหนดให้ PM 2.5 อยู่ในกลุ่มที่ 1 ของสารก่อมะเร็ง ตั้งแต่ปี 2556 และชี้ว่าคน 9 ใน 10 กำลังหายใจนำอากาศอันเป็นพิษเข้าสู่ร่างกายเป็นประจำทุก ๆ ปี ประชากรโลกกว่า 7 ล้านคน เสียชีวิตก่อนวัยอันควร ทำให้อายุขัยเฉลี่ยของประชากรลดลง แก่เร็วและอายุสั้นลง แถมยังเพิ่มความ

เสี่ยงของโรคเรื้อรัง ได้แก่

โรคหลอดเลือดในสมอง

การเผชิญหน้ากับมลพิษทางอากาศระยะยาว เพิ่มความเสี่ยงที่จะทำให้หลอดเลือดแดงในสมองแข็งตัว ทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น ระบบประสาทอัตโนมัติทำงานมากขึ้น และความหนืดของเลือดเพิ่มขึ้น ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดในสมองได้

อันตรายต่อปอดและระบบทางเดินหายใจ

ฝุ่นขนาดเล็กเป็นทั้งสาเหตุและปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคอันตรายต่อปอดและระบบทางเดินหายใจ สาเหตุหลักคือการสูบบุหรี่ รองลงมาจากมลพิษทางอากาศ ได้แก่ โรคหอบหืด โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และโรคมะเร็งปอด

๑. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชนจากอันตรายของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)
๒. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ในการดูแลตัวเอง และสามารถป้องกันตนเองจากจากอันตรายของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)
๓. เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์

๒. วิธีดำเนินการ

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด จัดทำโครงการตามประกาศ สนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการ สาธารณสุขของหน่วยบริการ หรือสถานบริการ หรือหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ในการป้องกันโรค ที่จำเป็นต่อ สุขภาพและการดำรงชีวิต เพื่อให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยง และกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อยู่ในพื้นที่ สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือข้อ 10 (5) สนับสนุน และส่งเสริมกิจกรรมกรณีเกิดโรคระบาดหรือภัยพิบัติในพื้นที่ ในการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น เหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ เสนอต่อคณะกรรมการกองทุนฯ เพื่อ พิจารณา

๒. สํารวจกลุ่มเป้าหมาย ที่จำเป็นต้องได้รับการดูแล ตามความเสี่ยงต่อการเกิดโรค เช่น หญิงตั้งครรภ์ และ หญิงหลังคลอด/เด็กเล็ก/ผู้สูงอายุ/คนพิการ/ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และผู้ที่มีโรคประจำตัวที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคได้ง่าย เป็น ต้น

๓. จัดให้มีการอบรม สื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความรอบรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยติดต่อหน่วยงาน ที่ สามารถให้ความรู้ในการป้องกัน แลดูแลสุขภาพภัยฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)

๔. ดูแลสุขภาพและจัดระบบบริการสาธารณสุข โดยสนับสนุนหน้ากากอนามัยมาตรฐาน/หน้ากากอนามัย N95 ตามวิธีการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข

๕. เฝ้าระวังการเจ็บป่วย ได้แก่ โรคระบบทางเดินหายใจ, ระบบหัวใจและหลอดเลือด, ระบบผิวหนัง, ระบบตา อื่นๆ รวมทั้งผลกระทบในระยะยาว เช่น โรคมะเร็ง รวมถึงเฝ้าระวังและตอบโต้ข่าวที่เป็นเท็จและแจ้งให้ประชาชนใน พื้นที่ทราบเป็นระยะ

๖. สรุปผลการดำเนินงาน และรายงานให้คณะกรรมการกองทุนฯ ทราบ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

๓. กลุ่มเป้าหมาย

เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๕. สถานที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

๖. งบประมาณ

จากงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพ ๑๕,๐๐๐ บาท

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ประชาชนในพื้นที่ ได้รับการป้องกันอันตรายของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)

๒. ประชาชนมีความรู้ในการดูแลตนเอง และสามารถป้องกันตนเองจากอันตรายของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาดสามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์

เปลี่ยนโครงการ

(นายทินนกร บุญราศี)
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม

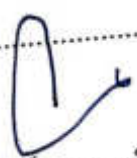
ผู้ตรวจสอบโครงการ

(นายสมัย ภูคกงน้ำ)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายวราพงษ์ เศรษฐ์รักษา)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟ

และหมวกควันในช่วงฤดูแล้ง

ประจำปี ๒๕๖๔

องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

คำนำ

ปัญหาหมอกควัน เป็นปัญหาหนึ่งที่มีความรุนแรงและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ในพื้นที่ จากสภาพปัญหาดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด ได้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่สามารถแก้ไขปัญหาหมอกควันได้ตรงกับสาเหตุของปัญหาในพื้นที่ของตำบลยางตลาดมากที่สุด ได้แก่ สาเหตุปัญหาหมอกควันที่เกิดจากไฟป่า การเผาหญ้าข้างถนน การเผาขยะ และการเผาวัสดุจากการเกษตร เป็นต้น ซึ่ง สาเหตุของปัญหาทั้งหมดเหล่านี้จะถูกรวบรวมเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและจัดทำแผนฯ อย่างบูรณาการ ที่อยู่บน พื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งการร่วมกันคิด ร่วมกันหาทางเลือก ทางออก ในการแก้ไขปัญหา สรุป เป็น มาตรการ แนวทาง โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะเป็นการป้องกัน การ เกิดปัญหา และลดความรุนแรงของปัญหาหมอกควันในพื้นที่ตำบลยางตลาด และที่สำคัญที่สุดเมื่อทุกส่วนได้ร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาจะส่งผลดีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลยางตลาดให้ปลอดภัยจากภาวะหมอกควันต่อไป

คณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า
องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

การประเมินสถานการณ์ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

ป่าไม้ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์ และเกี่ยวเนื่องกับทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมอื่นๆ อย่างเด่นชัด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรอื่นๆ หลาย ด้าน เช่น ดินที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารตามธรรมชาติของสัตว์ป่าถูกทำลาย การเปลี่ยนแปลงทางความหลากหลาย ทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก และที่เห็นภาพชัดเจนในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมาคือ ภัยธรรมชาติ ซึ่งมีแนวโน้มความถี่และความรุนแรงมากขึ้น ได้แก่ น้ำท่วม ดินถล่ม และไฟป่า ขณะเดียวกันพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย มีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ อันเนื่องมาจากสาเหตุที่สำคัญ คือ การลักลอบตัดไม้เพื่อการใช้ประโยชน์และเพื่อ การค้า การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อการเกษตรกรรม การบุกรุกพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ รัฐ เช่น การสร้างเขื่อน สร้างถนน รวมถึงการเกิดไฟป่าซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ พื้นที่ป่าสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ไฟป่า ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีความถี่และความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นกว่ากลไกทางธรรมชาติจะปรับตัวเพื่อรักษาความสมดุลของ ระบบนิเวศป่าไม้เอาไว้ได้ ไฟป่าจึงกลายเป็นปัจจัยที่สร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ไฟป่ากลายเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่ทุกฝ่ายตระหนักและห่วงใยอยู่ในขณะนี้ โดยไฟป่าที่เกิดขึ้น จะเผา ผลาญทำลายทุกสิ่งในป่า ทำความเสียหายแก่สังคมพืช สัตว์ป่า และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในป่า ทำลายสิ่งปกคลุมดิน ทำให้เกิดการสูญเสียหน้าดิน สร้างความเสียหายแก่ดินทั้งทางคุณสมบัติทางกายภาพ ทางเคมี และความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน ส่งผลเสียหายต่อสมดุลของน้ำและคุณสมบัติของน้ำ สร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินของราษฎร นอกจากนี้ยัง ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมอย่างรุนแรง ก่อให้เกิดหมอกควันและฝุ่นละอองซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ บดบังทัศนวิสัยของการจราจรทางอากาศ ทำลายทัศนียภาพอันสวยงามของพื้นที่ป่าอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ ไฟปายังทำให้เกิดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการเผาไหม้สู่ชั้นบรรยากาศของโลกก่อให้เกิด ปรากฏการณ์เรือนกระจก (Greenhouse effect) เป็นตัวเร่งให้เกิดสภาวะโลกร้อน (Global Warming) ส่งผลให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ (Climatic Change) ฤดูกาลผันแปรไปจากปกติหมอกควัน เป็นปัญหาหนึ่งที่มีความ รุนแรงและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่และ มักจะเกิดขึ้นทุกปี เนื่องจากอากาศปิด ประกอบกับ กิจกรรมของภาคส่วนต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ตำบลท่าหินที่สนับสนุนให้เกิดปัญหาหมอกควันรุนแรงมากยิ่งขึ้น องค์การ บริหารส่วนตำบลยางตลาดได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาหมอกควันได้ตรงกับสาเหตุของปัญหาในพื้นที่มากที่สุด เช่น สาเหตุปัญหาหมอกควันที่เกิดจากการเผาป่าเผาหญ้าข้างถนน เผาขยะหรือสิ่งเหลือใช้ในชุมชน และการเผาวัสดุจาก การเกษตร เป็นต้น ซึ่งสาเหตุของปัญหาทั้งหมดเหล่านี้จะถูกรวบรวมมา เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา และจัดทำ แผนอย่างบูรณาการให้ครอบคลุมมากที่สุด บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสามารถนำไปปฏิบัติใน พื้นที่อันจะเป็นการป้องกันการเกิดปัญหา และทำให้ปัญหาหมอกควันในพื้นที่ลดความรุนแรงลง

คาดการณ์สถานการณ์ไฟฟ้า

กรมอุตุนิยมวิทยา คาดหมายลักษณะอากาศ ช่วงกลางเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยในปีนี้อาจคาดว่า ประเทศไทยตอนบนจะมีอากาศหนาวเย็นกว่าปีที่แล้ว และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยส่วนใหญ่จะใกล้เคียงกับค่าปกติ ช่วงที่มีอากาศหนาวเย็นที่สุดจะอยู่ในช่วงปลายเดือนธันวาคมถึงกลางเดือนมกราคมและฤดูหนาวปีนี้จะสิ้นสุดประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ส่วนภาคใต้จะมีอากาศเย็นในบางวันโดยเฉพาะตอนบนของภาคและในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงธันวาคมจะมีฝนตกชุกหนาแน่นกับมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางพื้นที่ อาจก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับถันและน้ำป่าไหลหลากได้ในบางพื้นที่ โดยเฉพาะฝั่งตะวันออกตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปจากการฝ้าติดตามปรากฏการณ์เอลนีโญ/ลานีญา พบว่า มีความเป็นไปได้ที่จะอยู่ในภาวะปกติหรืออาจจะกลับไปเป็นภาวะลานีญาได้อีกในช่วงปลายปีถึงต้นปีหน้าจากข้อมูลสภาพภูมิอากาศ และเชื้อเพลิงที่สะสมเป็นปริมาณมากกว่าปีที่ผ่านมาจะส่งผลให้การได้ไฟฟ้าในแต่ละครั้งมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และสืบเนื่องจากความผันผวนอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนของสภาพภูมิอากาศโลกอันเป็นผลเนื่องมาจากภาวะโลกร้อนทำให้การคาดการณ์สภาวะอากาศและสถานการณ์ไฟฟ้าในระยะยาวทำได้ยากมาก จึงจำเป็นต้องติดตามสภาพภูมิอากาศอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง และเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ไฟฟ้า โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความสำคัญเป็นพิเศษและพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้าสูงอนึ่ง ในส่วนของปัญหาการเกิดมลภาวะจากหมอกควันไฟนั้น ขึ้นอยู่กับความผันผวนของสภาพอากาศเป็นสำคัญ หากมีความกดอากาศสูงแผ่ลงมาปกคลุมพื้นที่เป็นเวลานานจนผิดปกติเหมือนในช่วงเดือนมีนาคม ซึ่งส่งผลให้เกิดสภาวะที่เรียกว่า Subsidence inversion กักควันและไออากาศร้อนจนไม่สามารถลอยขึ้นไปสู่บรรยากาศที่สูงขึ้นไปได้ทำให้ควันไฟกระจายคลุ้งอยู่ใกล้ระดับพื้นดินเกิดเป็นปัญหามลภาวะจากหมอกควัน ย่อมเกิดปัญหามลภาวะจากหมอกควันตามมาอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะช่วงนั้นจะเป็นช่วงต้น กลาง หรือปลายของฤดูไฟฟ้าและไม่ว่าสถานการณ์ไฟฟ้าจะมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใดก็ตาม

พื้นที่จังหวัดที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า

สำหรับพื้นที่ที่มีความสำคัญและเสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า 3 ระดับ (จากจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้จำนวน ๖ จังหวัด โดยจำแนกตามลักษณะเชื้อเพลิงในแต่ละสภาพป่า ดังนี้

๑. พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้าสูง จำนวน ๒๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง แพร่ น่าน ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร อุทัยธานี ชัยภูมิ นครราชสีมา เลย สกลนคร อุตรธานี อุบลราชธานี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช และนราธิวาส

๒. พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้าปานกลาง จำนวน ๒๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม บัรรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร โสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สุรินทร์ หนองคาย บึงกาฬ หนองบัวลำภู อ่างนาจเจริญ ลพบุรี สระบุรี สุพรรณบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราก นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว ชุมพร และสุราษฎร์ธานี

๓. พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้าต่ำ จำนวน ๑๐ จังหวัด ได้แก่ จังหวัด กระบี่ ตรัง ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา และสตูล

ยุทธศาสตร์/มาตรการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๑. ยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์

๑.๑ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ป้องกันไฟป่าเชิงรุก ให้หน่วยงานควบคุมไฟป่าทุกแห่ง ดำเนินการ ดังนี้

๑) จัดหน่วยประชาสัมพันธ์ ออกไปพบปะประชาชนในลักษณะเคาะประตูบ้าน เทศกาลงานประเพณี ต่างๆ ในชุมชน การใช้รถยนต์ติดเครื่องขยายเสียงทำ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าและพื้นที่ทั่วไป อย่างต่อเนื่อง

๒) เผยแพร่ความรู้ในรูปของการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม การจัดนิทรรศการ ให้การศึกษาแจกจ่าย เอกสารและสิ่งตีพิมพ์

๓) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนทุกแขนง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์ โดยบูรณาการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหไฟป่า

๔) รณรงค์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ไฟป่าอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนทราบถึงแนวทางการป้องกันไฟป่า การแก้ไขปัญหไฟป่าการระมัดระวังอันตรายจากไฟป่า และผลกระทบจากไฟป่า โดยเฉพาะผลกระทบที่มีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และการท่องเที่ยว

๕) ขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ชุมชน/หมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่งดเว้นการจุดไฟใกล้ บริเวณแนวเขตป่า

๒. การป้องกันไฟป่าและหมอกควัน

๒ ๑ การเตรียมความพร้อมสำหรับการควบคุมไฟป่า

๑) จำแนกพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าจัดทำแผนที่จำแนกพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า ๓ ระดับ ตามประเภทป่าและสถิติการเกิดไฟป่า เพื่อติดตั้งไว้ประจำหน่วยงานสำหรับการวางแผน ปฏิบัติงานควบคุมไฟป่า

๒) ประกาศกำหนดเขตควบคุมไฟฟ้าโดยประสานกับนายอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือออกประกาศ กำหนดเขตควบคุมไฟฟ้าและมาตรการในเขตควบคุมไฟฟ้า พร้อมประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ประกาศในช่วงฤดูไฟฟ้าย่างต่อเนื่อง

๓) แผนระดมพลดับไฟฟ้า ให้หน่วยงานควบคุมไฟฟ้าในพื้นที่ ดำเนินการจัดทำแผนระดมพลดับไฟฟ้าในสถานการณ์ปกติ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

๔) การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานดับไฟฟ้า ดำเนินการจัดเตรียมและบำรุงรักษายานพาหนะ อุปกรณ์ดับไฟฟ้าและวิทยุสื่อสาร ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา และให้จัดตั้งจุดรับแจ้งเหตุการณืเกิดไฟฟ้าในบริเวณทางเข้าออกของหน่วยงานหรือบริเวณที่สังเกตเห็นได้ง่าย พร้อมแจ้งเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๕) การตรวจหาไฟ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจหาไฟอย่างเข้มข้น โดยการจัดชุดลาดตระเวนเดินเท้า ใช้ยานพาหนะ ตรวจหาไฟและตรวจปราบปรามการลักลอบจุดไฟเผาป่าในพื้นที่

๖) การลาดตระเวนตรวจปราบปรามและการบังคับใช้กฎหมายกำชับเจ้าพนักงานตามกฎหมายและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กวดขันตรวจตราลาดตระเวนดูแลป้องกันและปราบปรามการบุกรุกเผาทำลายทรัพยากรป่าไม้ อย่างเข้มข้น รวมทั้งควบคุมไฟฟ้าในพื้นที่รับผิดชอบอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง กรณีที่พบการบุกรุกในพื้นที่ให้ดำเนินการจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด

๗) เพิ่มมาตรการอย่างเข้มงวดตามเส้นทาง ดัดป้ายประชาสัมพันธ์ให้ระมัดระวังกิจกรรมที่ต้องใช้ไฟในป่า หรือตั้งด่านตรวจชั่วคราว เข้มงวดการใช้เส้นทางที่ล่อแหลมต่อการเกิดไฟฟ้า จัดกำลังเตรียมพร้อมดับไฟฟ้าในพื้นที่

๘) การปฏิบัติงานช่วงฤดูแล้งและเทศกาลให้หัวหน้าหน่วยงานอยู่ปฏิบัติงานประจำ ณ ที่ตั้งในพื้นที่รับผิดชอบและหากมีความจำเป็นต้องเดินทางออกนอกพื้นที่ ให้ขออนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัดทุกครั้ง

๙ การหาข่าวในพื้นที่ประสานผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่เพื่อหาข่าวบุคคลที่บุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ หางของป่าและเผาป่าเป็นประจำ พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจหรือให้คำแนะนำหรือดำเนินคดีตามกฎหมาย

๑๐) ควบคุมการเผาพื้นที่การเกษตรกรรมโดยชี้แจงทำความเข้าใจและขอความร่วมมือในการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกจากเดิมที่ใช้วิธีการเผาเป็นวิธีการไถกลบวัชพืชแทน นอกจากนี้ยังรวมไปถึงควบคุมการเผาในเขตชุมชนและสองข้างทาง

๒.๒ ติดตามความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ

ติดตามความผันผวนของสภาพอากาศ อันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อน (Global Warming) ซึ่งอาจมีผลทำให้อากาศแปรปรวนเกิดความกดอากาศสูงแผ่ลงมาปกคลุมพื้นที่เป็นเวลานานจนผิดปกติ จนทำให้เกิดวิกฤติหมอกควันไฟปกคลุมพื้นที่อย่างหนาแน่นและต่อเนื่องอีก

๓. ยุทธศาสตร์การจัดการเชื้อเพลิง

๓.๑ การจัดทำแนวกันไฟ เพื่อตัดความต่อเนื่องของเชื้อเพลิงในพื้นที่ที่มีความสำคัญและล่อแหลมต่อการเกิดไฟฟ้า โดยบูรณาการหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กร ประชาชน ทุกภาคส่วน

๓.๒ ลดปริมาณเชื้อเพลิง โดยการนำวัชพืชในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า มาเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูปทำเป็นวัสดุเพื่อเพิ่ม ความร่วมขุยให้แก่ดิน ทำปุ๋ยหมัก หรือทำของประดับตกแต่ง เป็นต้น สำหรับภาคการเกษตรให้ส่งเสริมการนำเศษสิ่งเหลือจากเกษตรกรรม มาดำเนินการในลักษณะเดียวกัน

๓.๓ การชิงเผาจัดการเชื้อเพลิงในทางวิชาการ ด้วยการเผาตามกำหนด (Prescribed Burning ในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าเพื่อลดปริมาณและความต่อเนื่องของเชื้อเพลิง

๔. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่า

๔.๑ สร้างและประสานความร่วมมือกับเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าภาคประชาชนอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนภารกิจการควบคุมไฟป่าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.) หรือหมู่บ้านและการควบคุมไฟป่าของชุมชน

๔.๒ จัดกิจกรรมเสวนา/เวทีเครือข่ายเพื่อระดมความคิดเห็นในการวาง กฎ กติกา ของชุมชน และรวมไปถึงกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาไฟป่า และหมอกควันของชุมชน

๔.๓ การฝึกอบรบ

๑) ดำเนินการให้ความรู้และทักษะการควบคุมไฟป่ากับเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานต่างๆ ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าสูง เพื่อให้มีความพร้อมในการควบคุมไฟป่าในพื้นที่รับผิดชอบ

๒) ประสานจังหวัด หน่วยงานราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สนับสนุนการจัดฝึกอบรม ทหาร ตำรวจ พลเรือน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาสาสมัครป้องกันไฟป่า(อส.ฟป.)หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในการเตรียมพร้อมเพื่อดับไฟป่าในพื้นที่

๔.๕ ป้องกันการเกิดไฟป่าจากสองข้างทาง ประสานกับหน่วยงานกรมทางหลวง หรือหน่วยงานรับผิดชอบเส้นทางหลวงที่ติดเขตป่า กำหนดมาตรการป้องกันการเกิดไฟป่าจากริมทางหลวงแล้วลูก

๔.๖ การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อช่วยให้ราษฎรในพื้นที่มีอาชีพเสริม และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลให้การเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าลดน้อยลง และลดการเกิด ไฟป่า

๕. ยุทธศาสตร์การดับไฟป่า

๕.๑ การดับไฟป่าเบื้องต้น ให้ดำเนินการดับไฟป่าในพื้นที่ที่พบเห็น หรือเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ไฟไหม้ป่าให้รีบดำเนินการดับไฟทันที

๕.๒ การดับไฟป่าโดยสถานีควบคุมไฟป่า ให้ดำเนินการดับไฟป่าในพื้นที่รับผิดชอบหลักในทันทีที่ตรวจพบหรือได้รับแจ้งเหตุ และในพื้นที่อื่นๆ

๖. การขอสนับสนุนจากทุกหน่วยงาน และประชาชน

การแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน จะสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ หากได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานและประชาชนทั่วไป ดังนี้

๖.๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่ และรายงานข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมดำเนินโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างเข้มข้นในช่วงวิกฤติสถานการณ์หมอกควัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน เกษตรกร และประชาชนทั่วไป และจัดฝึกอบรม
ให้นักเรียน นักศึกษาและอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมู่บ้าน มี
จิตสำนึกในการช่วยควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างต่อเนื่อง

๖.๒ กระทรวงมหาดไทย

- ออกประกาศจังหวัดเพื่อกำหนดเขตควบคุมไฟป่ามาตรการควบคุมไฟป่า มาตรการควบคุม
การเผาพื้นที่เกษตรกรรม และกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด
- กรมการปกครอง แจ้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านให้ควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างเคร่งครัดในช่วง
ฤดูแล้ง เป็นแกนนำในการรณรงค์ป้องกันไฟป่าและขอความร่วมมือจากประชาชนในการงด
การเผาเศษกิ่งไม้ ใบไม้ เศษวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่เกษตรและขยะมูลฝอยในชุมชน
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และกำลังพลจากศูนย์ป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และเครือข่ายอาสาป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย ตามแผนระดมพลดับไฟป่าในสถานการณ์รุนแรงและสถานการณ์
วิกฤติ